



บทที่ 3

วิธีกาเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 72 จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ในขณะนี้ผู้วิจัยได้เสนอวิธีกาเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 72 คน ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 124 คน หัวหน้าฝ่ายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จังหวัดละ 6 ฝ่าย รวม 432 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป จำนวน 72 คน หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี จำนวน 72 คน หัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล จำนวน 72 คน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา จำนวน 72 คน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 72 คน และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการพละนาถนอมัยและกิจการพิเศษ จำนวน 72 คน รวมทั้งหมค 628 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา

หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร จากเอกสาร วารสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ ผลงานวิจัย ตลอดจนประสบการณ์ที่พบเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาบุคลากร ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นำมาประมวลเป็นแนวทางกำหนดกรรมแนวคิดเบื้องต้น เพื่อสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) และคำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มุ่งศึกษา การพัฒนาบุคลากร ทบทวนการพัฒนาบุคลากร 4 ขั้นตอน รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยแยกถามเป็น 4 ประเด็น คือ

ก. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร	4	ข้อ
ข. การวางแผนพัฒนาบุคลากร	4	ข้อ
ค. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร	39	ข้อ
ง. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	3	ข้อ

2. เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 4 สเกล มุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา บุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยแยกถามเป็น 4 ประเด็น รวม 20 ข้อ คือ

ก. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร	4	ข้อ
ข. การวางแผนพัฒนาบุคลากร	5	ข้อ
ค. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร	6	ข้อ
ง. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	5	ข้อ

ในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Question) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร แยกเป็น 4 ประเด็น ทบทวนขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา และนักวิชาการในท้องถิ่น หลังจากนั้นก็นำไปให้ครูผู้สอน จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน และบุคคลอื่น ที่มีความเชี่ยวชาญในงานบริหารงานบุคคล จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง

ของเนื้อหา (Content Analysis) และแก้ไขภาษาให้เหมาะสมอีกครั้ง เพื่อให้
ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายนามทรงคุณวุฒิได้เสนอไว้ในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2533 ถึงวันที่ 31
มกราคม 2534 โดยส่งแบบสอบถามให้บุคคลแบบสอบถามและให้บุคคลแบบสอบถามส่งคืน
แบบสอบถามที่ตอบแล้วให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหนังสือขอความร่วมมือ
ในการตอบแบบสอบถาม และส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามไปยังศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วย
ศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ

2. หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนจากบุคคลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สำรวจ
ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 628 ฉบับ ได้รับคืน
536 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.35 เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.27
เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 528 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.08 ซึ่งแยกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มศึกษาธิการจังหวัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 72 ฉบับ ได้รับคืน
69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.83 เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 1 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.39
เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.44

2.2 กลุ่มผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 124 ฉบับ
ได้รับคืน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.32 เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 2 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 1.61 เป็นแบบสอบถามสมบูรณ์ 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.71

2.3 กลุ่มหัวหน้าฝ่ายส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 432 ฉบับ ได้รับคืน 355
ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.17 เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 1.15
เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.02

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการพัฒนาศาลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามกระบวนการพัฒนาศาลากร 4 ขั้นตอน ดังนี้

ก. การหาความจำเป็นในการพัฒนาศาลากร

ข. การวางแผนพัฒนาศาลากร

ค. การดำเนินการพัฒนาศาลากร โดยใช้กิจกรรมการพัฒนาศาลากร 11 กิจกรรม ได้แก่ การฝึกอบรม การส่งไปศึกษาฝึกอบรมและดูงาน การแนะนำชี้แจง การสอนงาน การมอบหมายงานใหญ่ปฏิบัติ การให้คำแนะนำปรึกษา การประชุมชี้แจง การฝึกปฏิบัติงาน การจัดเอกสารและคู่มือปฏิบัติงาน การสับเปลี่ยนหน้าที่ การโยกย้าย

ง. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศาลากร

วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาการอยละ และวิเคราะห์เนื้อหา เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศาลากร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาการอยละ หากามีช้อยเลขคณิต และหากาเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สำหรับการให้คะแนนค่าทศนิยมในแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศาลากร ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 สเกลของลิคเคิร์ต โดยมีน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ใหญ่	4	คะแนน
มาก	ใหญ่	3	คะแนน
น้อย	ใหญ่	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ใหญ่	1	คะแนน

การพิจารณาภาวะกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศาลากรอยู่ในระดับมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด พิจารณาจากเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	ถือว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	ถือว่า	มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 ถือว่า มีปัญหาหนัก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.00 ถือว่า มีปัญหาหนักที่สุด

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการแจกแจงความถี่

2. สถิติที่ใช้

2.1 ทหารอยละ

2.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 40 - 41)

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

fx แทน ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 51)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

fx^2 แทน ผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

fx แทน ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

2.4 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N_1(SD_1^2 + d_1^2) + N_2(SD_2^2 + d_2^2) + \dots + N_n(SD_n^2 + d_n^2)}{N}}$$

(นิเทศ ศรีไพโรจน์ 2527 : 133)

S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม
$N_1, N_2 \dots N_n$	เป็นจำนวนคะแนนหรือข้อมูลตั้งแต่ชุดที่ 1 ถึงชุดที่ n
$SD_1, SD_2 \dots SD_n$	เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตั้งแต่ชุดที่ 1 ถึงชุดที่ n
$d_1, d_2 \dots d_n$	เป็นผลทางระหว่างตัวกลางเลขคณิตของข้อมูล ที่มีจำนวนคะแนนเป็น N_1, N_2, \dots, N_n กับตัวกลางเลขคณิตรวม (\bar{X} รวม) เช่น $d_1 = \bar{X}_1 - \bar{X}$
N	เป็นจำนวนคะแนนหรือข้อมูลทั้งหมด ($N_1 + N_2 + \dots + N_n$)